

Вивчаючи біографію письменника (з досвіду роботи)

Автор: Терентьева Людмила Сергіївна

Відомо, що вивчаючи творчість того чи іншого письменника чи поета, ми, насамперед, знайомимо учнів з біографією митця. Але не всі, і це не є секретом, уважно слухають на уроці, та й дома не завжди читають твір, не кажучи вже про біографію. Тому, щоб хоч якось зацікавити дітей, я розробляю питання, заздалегідь даю їх учням, звертаючи увагу на додаткову літературу для підготовки. Це допомагає їм зосередитись на головному, знайти необхідний матеріал, який не обов'язково є у підручнику. Так, при вивченні творчості Омара Хайяма (8кл.) діти отримують такі питання:

1. Образ великого представника літератури Сходу овіяний легендами, біографія сповнена загадок і таємниць. Чому?
2. У чому вгадується місце народження Омара Хайяма?(Що дає підставу нам думати, що Омар Хайям народився у місті Нішапур – одному з головних культурних осередків давнього Ірану?)
3. У сучасному світі Омар Хайям відомий як таджицько-перський поет. Яким знав цього поета давній Схід?
4. Розквіт чого припадає на час перебування Омара Хайяма у Ісфахані, столиці могутньої Сельджуцької держави?
5. Чому залишок життя (останні роки) тягся у мандрах та поневіряннях?
6. Коли і де перестало битися серце великого сина Сходу і як виглядає його могила?
7. Як і чому саме так називається збірка поезій Омара Хайяма?
8. Які теми піднімає автор у своїй поезії? Прочитайте ті рубаї, які вам найбільш сподобались.
9. Які ідеали утверджував Омар Хайям своєю поезією? Доведіть на прикладах.

Треба сказати, що учні з задоволенням шукають матеріали або на всі питання, або розбивають їх по одному на 2-3 учнів, готують інформацію, і всі разом у класі на уроці слухають. Після цього читаємо й аналізуємо рубаї.

При вивченні біографії видатного мислителя і поета Італії Данте учні отримують наступні питання:

1. Розкажіть легенду, яка існує з давніх-давен про Данте Аліг'єрі.
2. Чому Данте називають «останнім поетом Середньовіччя і першим поетом Нового часу» ?
3. Яку примітну рису зовнішності поета згадує у своїй творчості російський поет Олександр Блок?
4. В якій сім'ї народився майбутній поет?
5. Яке ім'я дали хлопчикові батьки?
6. Яку освіту отримав Данте?
7. Яку роль зіграла у житті поета Беатріче Портінарі? Коли відбулась їх перша зустріч?
8. В якій книзі автор розповідає про дівчину в яскраво-червоному вбранні?
9. Розкажіть про активну громадську позицію Данте.
10. За що поета було засуджено до страти у 1302 році? Де знаходився Данте у цей час і що зберегло йому життя?
11. Хто така Джемма Донаті?
12. Розкажіть про останні роки життя Данте Аліг'єрі.
13. Де поховано великого італійського поета?
14. У чому мешканці Равенни відмовили флорентійцям?
15. У якому творі автор уславлює красу і велич народної італійської мови?
16. Який твір є найбільш відомим і скільки працював поет над ним?
17. Чому «Божественну комедію» вважають енциклопедією середньовічного світогляду?
18. Коли твори Данте стали відомі в Україні? В яких творах відомих українських поетів відбито інтерес до цього поета?
19. Коли і ким було зроблено переклади українською мовою «Божественної комедії»?

Після того, як на уроці розглянуті ці питання, ми переходимо до загальної характеристики

поєми «Божественна комедія». Обов'язково звертаємо увагу, як про задум свого твору писав сам Данте у листі до Кангранде делла Скала, італійського вельможі, при дворі якого жив поет у вигнанні; про що мріяв письменник, і на те (обов'язково!), що своїм твором і всім своїм життям проголошував високі ідеали Добра, Любові, Милосердя, Розуму.

Не обійтись на цьому уроці і без теорії літератури. Пояснюючи учням композицію твору, звертаємо увагу на алегоричну цифру «три», що втілює божественну триєдність, і на терцину – форму всіх частин поеми.

Поєма Данте називається «Божественна комедія». Передуючи питанням учнів «чому комедія?», пробуємо розібратись разом, звертаючись до традицій того часу.

Також на цьому уроці розглядаємо питання (а його учні вже підготували) «Данте Аліг'єрі – італійський поет – і Україна», називаємо імена поетів, які перекладали українською мовою «Божественну комедію», сонети Данте й імена видатних українських поетів Т. Г. Шевченка і Лесі Українки, у творах яких відбито інтерес до творчості видатного італійського поета епохи Середньовіччя.

Вивчаючи творчість іншого видатного італійського письменника-гуманіста Джованні Боккаччо, автора безсмертного «Декамерону», учням (знову ж таки наперед) можна дати такі питання:

1. Чому Відродження було справді революційною епохою?
2. Яка фреска (назвати автора) знаходиться у церкві Санта Аполлонія м. Флоренції й хто зображений на ній?
3. Коли і в якій сім'ї народився Дж. Боккаччо? Хто були його предки?
4. Ким і яким, за словами майбутнього письменника, був його батько?
5. Що відомо про дитинство Дж. Боккаччо?
6. Яку освіту здобув майбутній письменник?
7. Що найбільше захоплювало Джованні?
8. Яку роль у життєвому шляху Боккаччо зіграв король Роберт?
9. Хто така Марія д'Аквіно і під яким ім'ям Дж. Боккаччо прославив її у багатьох своїх творах?
10. Що характерно для першого, неаполітанського, періоду творчості поета?
11. Яке нещастя сталося у 1340 році, що суто відбилося на життєвому шляху письменника?
12. Які твори Дж. Боккаччо проникнуті ідеалами ренесансного гуманізму?
13. Коли був написаний «Декамерон» і скільки років працював над ним письменник?
14. Збірка мала грецьку назву? Як перекладається вона?
15. З чого складається твір?

16. Після «Декамерону» творчість Боккаччо пішла на спад? Чому? Як пояснюють це боккаччознавці?
17. Розкажіть про дружбу Дж. Боккаччо з Петраркою. Як ця дружба вплинула на Боккаччо?
18. Як церква Св. Стефана пов'язана з ім'ям Боккаччо?
19. Що було останньою працею письменника?
20. Коли і де помер Дж. Боккаччо і що написано на його могилі?
21. Яку повну назву має збірка «Декамерон»?
22. У творі є дві передмови. Як на вашу думку, про що вони?
23. Твір «Декамерон» -- своєрідний «роман виховання». Чи згодні ви з цією думкою. Доведіть.

Після аналізу цих питань на уроці ми маємо попрацювати також над теорією літератури: що таке новела, що властиве новелі, що належить до композиційних властивостей новели. А далі переходимо до аналізу твору, звертаючи увагу на авторське «я», оспівування кращих душевних якостей людини, на ті цінності, якими навчає автор наступні покоління і які відстоює.

Такий підхід до вивчення біографії письменників дає позитивні результати.